

DOOD VAN VERDRIET

De kleine Marie-José in haar prachtige kanten doopjurk kan niet veel ouder zijn dan twee maanden. Trots en oplettend kijkt haar moeder Elza Dewulf-Ramoudt in de lens. Ook zij heeft haar mooiste jurk aangetrokken. Het zwart steekt fel af tegen de witte doopjurk van haar dochtertje. Een speelse lok ontsnapt aan haar opgestoken haar. Marie-José mag dan vernoemd zijn naar een prinses,¹⁸ ze had op geen beroerder moment ter wereld kunnen komen. Op 12 augustus, de dag van haar geboorte, zijn de beschietingen op de forten van Luik in volle gang. De stad zelf is dan al gevallen. In Halen sneuvelen die dag 263 Belgen, in wat later de 'Slag der Zilveren Helmen' zal worden genoemd. Het veldleger is zich al aan het terugtrekken en het aantal burgers dat voor de oprukkende vijand op de vlucht slaat, groeit met de dag.

Marie-José's vader Henri is dan al twee weken van huis. Als zijn dochtertje is geboren, krijgt hij van de legerleiding geen toestemming om haar te bezoeken. Daar lijdt hij erg onder. Een dorpsgenoot slaagt erin om Elza en Marie-José in Lombardsijde op te zoeken en brengt voor Henri een foto mee, die hij koestert.

Sinds eind augustus wemelt het in Antwerpen van de militairen. Wie de gevechten van de afgelopen weken heeft overleefd, is bekaft. Veel soldaten zijn ziek van de uitputting en van het gebrek aan goede voeding en hygiëne. Na elke mislukte uitval wordt hun aantal groter. De gewone ziekenhuizen kunnen de toevloed al snel niet meer aan en overal in de stad verschijnen veldhospitaal. Zo zullen er in de Zoo van Antwerpen uiteindelijk meer dan twaalfduizend man worden verzorgd.

In de loop van september wordt ook Henri ziek. Op 22 september overlijdt hij op 29-jarige leeftijd in Borgerhout. Volgens zijn militair dossier bezweek hij aan zijn verwondingen.

'Henri stierf van heimwee', beweert de familie, 'een Dewulf kan niet zonder zijn familie'. 'Hij is aan geelzucht overleden; en van verdriet, omdat hij zijn pasgeboren baby niet mocht bezoeken', vertelt zijn dochter Marie-José me. Als ik haar in 2008 ontmoet, is ze 93 jaar, maar ze heeft de energie van een zestigjarige. Haar uitbundige lach is meisjesachtig. Onwillekeurig doet ze me denken aan de foto van Amelie, haar overgrootmoeder.

Ondanks de enorme chaos rond Antwerpen op dat moment, bereikt het bericht van het overlijden van Henri de familie in Lombardsijde relatief

snel. Op 29 september wordt al een rouwbrief gedrukt waarin twee herdenkingsdiensten zijn aangekondigd: op 1 oktober in de kerk van Westende en vijf dagen later in die van Lombardsijde. Het lichaam van Henri wordt in Borgerhout begraven. Misschien is het Jan gelukt, maar verder is niemand van de familie bij de begrafenis aanwezig.